

תיקון חלק ה

תקונא חמישאה

<p>בראשית (ישעיה סו טז) כי באש ה' נשפטו אלהים מארי דדינא ועליה אתמר (&) אלהים לא תקלל בוודאי כמה דלעילא אתמר (תהלים עה &) כי אלהים שופט זה ישפיל וזה ירים כך איהו צריך למהוי דיינא לתתא לדא ישפיל בדינא ולדא ירים כפום עובדוי לדא מטה כלפי חסד לדא כלפי גבורה אמת באמצעיתא ובגין דא אתקרי דיינא אמת אלהים הכסא בחושבן דתמן י"ה דאיהי חכמה ובינה זה שמי' (&) עם י"ה שס"ה מסטרא דשמאלא ודא י"ה מן אלהים ה' על י' נוקבא:</p>	<p>בראשית "כי באש יהוה נשפטו" אלהים [הוא השם של] בעלי הדין, ועליו נאמר "אלהים לא תקלל", בודאי כמו שנאמר למעלה "כי אלהים שופט זה ישפיל וזה ירים", כך הוא צריך להיות הדיין למטה, את זה ישפיל בדין, ואת זה ירים כפי מעשיו. לזה מטה כלפי חסד, לזה כלפי גבורה, האמת באמצע. ולכן נקרא דיינא אמת. אלהים בגימ' הכס"א, ששם י"ה, שהיא חכמה ובינה. "זה שמי" עם י"ה, שלש מאות ששים וחמש מצד השמאל, וזה י"ה מן אלהים, ה' על י', נקבה.</p>
---	--

תיקון ה'

בראשית כי כו' - ר"ל, דתמן באש, שהוא גבורה, שהוא המשפט. ואלהים דבראשית הוא הדיין, וז"ש **מארי דדינא**, ור"ל דהדין מרומז בו, ובראשית הדיין, ואלהים הדיין. ואמר, כי באש ה' נשפט, לראיה שבו מרומז המשפט³. ואמר **בוודאי כו'** - מפרש והולך האיך צריך להיות המשפט: **לדא מטה כו'** - מפרש דכליל מג' חג"ת, לכן הדיינין צריכין להיות שלשה: **אלהים הכסא כו'** - ר"ל, דהוא כסא המשפט. ואמר **דתמן י"ה כו'** - ג"כ לראיה שהוא הכסא, דבכורסייא מקננן חו"ב⁴. ואמר **זה שמי כו'**, הכל הוא לראיה שהוא מסט' דשמאלא, דשס"ה ל"ת הוא מסט' דשמאלא. ועוד ראיה דה' קדים לי⁵, וז"ש **ודא ה"י מן אלהים כו'**:

<p>וכד דיינא איהו דין צריך למהוי איהו יתיב ובעלי דינא קיימין כגוונא דלעילא דאתמר בקודשא בריך הוא (איוב א ו) ויבאו בני האלהים להתיצב על ה' איהו יתיב ואינן קיימין למתבע דינא ובגין דשטן יעול בינייהו למתבע חוביהון דבני ישראל אינן כמטולא עליה עד דהוה דן להון ודא איהו להתיצב על ה':</p>	<p>וכך דיינא [כאשר] הוא @ דן הוא צריך לשבת ובעלי הדין עומדים, כדוגמא שלמעלה, שנאמר בקדוש ברוך הוא "ויבאו בני האלהים להתיצב על יהוה", הוא יושב והם עומדים לתבוע דין. ומשום ששטן נכנס ביניהם לתבוע את חטאי בני ישראל, הם כמשא עליו, עד שהוא דן אותם, וזהו "להתיצב על יהוה".</p>
--	---

וכד דיינא איהו דן כו' - מפרש והולך, שכל ענין הדיין, הכל כעין דלעילא. ואח"כ מפרש הפסוק, להתיצב על ה', בתחלה כפשוטיה **איהו יתיב ואינן כו'**, ואח"כ **דהוא מטולא עליה כו'**, ואח"כ מפרש להתיצב, ר"ל נגדו דה', הוא מדת הרחמים, ואח"כ מפרש שמבקשין מגבורה, דהיא על ה', ת"ת:

<p>ועוד להתיצב על ה' לשאלא ולמתבע דינא לגבי (נ"א קמי) קודשא בריך הוא יהוה</p>	<p>ועוד "להתיצב על יהוה", לשאול ולתבוע דין אצל (לפני) הקדוש ברוך הוא, כאשר הוא מנהיג</p>
---	--

¹ ז"ל: כי באש ה' נשפט ובחרבו את כל בשר ורבו חללי ה'.

² עי' לעיל הערה .

³ אבל קשה שזה שם הוי"ה? עי' לעיל לו ע"א ש"באש" הוא אותיות שבא שהוא אות המרמז לגבורה.

⁴ עי' לעיל כד ע"א?, ועי' לעיל הערה .

⁵ עי' לעיל פה ע"ג ד"ה ודא ה"י מן.

⁶ נמחק בדרך אמת.

תיקון חלק ה

<p>את העולם ברחמים והמקטרגים תובעים דין, זהו "להתיצב על יהוה".</p>	<p>כד נהיג עלמא [קמ ע"א] ברחמין ומקטרגין תבעין דינא ודא איהו להתיצב על ה':</p>
<p>ועוד להתיצב על יהוה, יהוה [הוא] העמוד האמצעי, ששואלים ותובעים דין מגבורה, בית הדין הגדול, שעומד על העמוד האמצעי, וזהו "על יהוה", על שמקריבים הדינים לפני גבורה, נאמר בהם "להתיצב על יהוה". שאף על גב שבניו הם ישראל, אין לו רשות להעביר על הדין, שהתורה נתנה בדין, ונשבע עליה, שלא יעבור עליה. ולגבי הדין, הגבורה היא באמצע וחסד מימין והעמוד האמצעי משמאל, וכל הדינים תלויים מן המקום הזה, וכל הספירות כלן נקראו דינים, גבורה, ואפלו יהוה.</p>	<p>ותו להתיצב על ה' יהוה עמודא דאמצעייתא דשאלין ותבעין דינא מגבורה בי דינא רברבא דקיימא על עמודא דאמצעייתא ודא הוא על ה' על דמקרבין דינין קדם גבורה אתמר בהון להתיצב על ה' דאף על גב דבנוי אינון ישראל לית ליה רשו לאעברא על דינא דאורייתא בדינא אתייהיבת ואומי עלה דלא יעבר עלה ולגבי דינא גבורה איהי באמצעייתא וחסד מימינא ועמודא דאמצעייתא משמאלא וכל דינין מהאי אתר תליין וכל ספירן כלהו אתקריאו דינין גבורה ואפילו יהוה:</p>

להתיצב על ה' דאע"ג דבנוי אינון ישראל לית לן כו' - ר"ל, ב"ד שלמעלה אינון יכולין לוותר, אע"ג דישאל אינון בנוי דקב"ה, דאורייתא כו'. ואמר ולגבי דינא כו' - ר"ל זהו על השם, שהוא למעלה, דאמצעייתא הוא למעלה, וכן הוא בתקיעה שברים תקיעה, גבורה באמצעייתא, וע"י בפרשת אמור (ק ע"א):⁸

<p>הדין הראשון, האחד נקרא דין, לדון בחנק, ונאמר "לא תלין נבלתו על העץ". אמר לו, אלעזר בני, כאן צריך לחדש דברים, יש עץ ויש עץ, זהו שנאמר "כי האדם עץ השדה". ויש אדם שהוא עץ הדעת טוב ורע, וחטאו של אדם, היא נבלתו של אדם הראשון, שהיא עץ החיים. לא צריך לתלות בו חטא זה, זהו שנאמר "לא תלין נבלתו על העץ", שמי שאכל מהעץ שלו, שהוא עץ החיים, נאמר בו "ואכל וחי לעולם".</p>	<p>דינא קדמאה⁹ חדא אתקרי דין לדון בחנק ואתמר (דברים כא &) לא תלין נבלתו על העץ אמר ליה אלעזר ברי הכא צריך לחדשא מילין אית עץ ואית עץ הה"ד (שם כ יט) כי האדם עץ השדה ואית אדם דאיהו עץ הדעת טוב ורע וחובא דאדם איהי נבלתו דאדם קדמאה דאיהו עץ החיים לא צריך לתלייא ביה חובא דא הה"ד לא תלין נבלתו על העץ דמאן דאכל מעץ דיליה דאיהו עץ החיים אתמר ביה (בראשית ג כב) ואכל וחי לעולם:</p>
---	--

*דינא חדא כו' לדון בחנק - כצ"ל: א"ל אליעזר ברי הכא צריך לחדשא מילין אית עץ ואית עץ הה"ד כי האדם עץ השדה וחובא דאדם קדמאה איהו נבלתו דאיהו עץ הדעת טוב ורע ומאן דאיהו עץ החיים לא צריך לתליא כו' - ור"ל דעה"ד דגרים מיתה, הוא נבלתו:

<p>ועוד "לא תלין נבלתו על העץ", העץ של כאן, זה תלמיד חכם שעוסק בתורה, שהיא עץ החיים, זהו שנאמר "עץ חיים היא למחזיקים בה", "לא</p>	<p>ועוד לא תלין נבלתו על העץ עץ דהכא דא תלמיד חכם דאשתדל באורייתא דאיהו עץ החיים הה"ד (משלי ג יח) עץ חיים היא</p>
---	---

⁷ לן (נוסח רבינו), לון (דפ"ח), ליה (דכך אמת).

⁸ ז"ל: אדהכי סדרא תליתאה קלא נפיק וסליק ואתעטר ברישיה דיעקב ונגיד ליה לתתא להווא אתר דאינון גבוראן שריין וקאים לקבלייהו אברהם מהאי סטרא ויעקב מהאי סטרא ואינון באמצעייתא כדין אתכפייין כלהו ומשתכחין (ס"א) ומשתככו (ומסתכי) [באתרייהו] (לאתרייהו) והני כלהו סדרא אחרא תניינא:

תרגום:

⁹ נמחק בנוסח רבינו.

תיקון חלק ה

<p>למחזיקים בה לא תלין בו נבלתו דאיהי חובא דחב ביומא לא תלין עמיה בלילה דמיד יתוב בתיובתא כמה דאוקמוה מארי מתניתין אם ראית תלמיד חכם שחטא ביום אל תהרהר אחריו בלילה דודאי עשה תשובה (ג"א שמא עשה תשובה שמא יעלה בדעתך, אלא תאמר ודאי עשה תשובה).</p>	<p>תלין בו נבלתו, שהוא החטא שחטא ביום, לא תלין עמו בלילה, שמיד ישוב בתשובה, כמו שבארו בעלי המשנה (&) אם ראית תלמיד חכם שחטא ביום אל תהרהר אחריו בלילה, שודאי עשה תשובה (שמא עשה תשובה, שמא יעלה בדעתך, אלא תאמר ודאי עשה תשובה).</p>
<p>ועוד לא תלין נבלתו על העץ דא תלמיד חכם נבלתו דא בת עם הארץ דאיהי ריחשא דאם אנת תליא לה ביה או קוברא או קוברתו¹⁰ ודא איהו (&) כי קבור תקברנו כי קבור הוא לה או תקברנו איהי ליה ואתתא דא לאו אקרי זווגא ויחודא דיליה אלא איהי כמטולא תליא עליה כחויא קשיר על קדליה ובגין דא כי קללת אלהים תלוי דאיהי קללה דקטילת ליה או אייתי ליה לידי עניותא:</p>	<p>ועוד "לא תלין נבלתו על העץ", זה תלמיד חכם. "נבלתו", זו בת עם הארץ, שהיא רמש@, שאם אתה תולה אותה בו, או קוברא או קוברתו (פסחים מט ע"א), וזהו "כי קבור תקברנו", "כי קבור", הוא אותה, או "תקברנו", היא אותו. ואשה זו לא נקראת הזווג והיחוד שלו, אלא היא כמשא תלוי עליו, כנחש קשור על צוארו, ולכן "כי קללת אלהים תלוי", שהיא קללה, שהורגת אותו, או מביאה אותו לידי עניות.</p>

דאיהי ריחשא - כמ"ש (&) ובנותיהם שקץ כו'. ואמר **דאם אנת תליא לה ביה כו'**, כמו שמפרש והולך, **כמטולא תליא עליה**, ואמרה התורה לא תלין, ר"ל למשכב עמה: **או קוברא כו' - כמ"ש בספ"ג דפסחים (מט ע"א)** כל סעודה שאינה של מצוה כו' כגון בת כהן לישראל וכת"ח לע"ה כו' דאר"י בת כהן לישראל אין זווגין עולה יפה במתניתא או קוברא או קוברתו או מביאתו לידי עניות. ונראה שכל זה הוא כל שכן בבת תלמיד חכם לעם הארץ, וכת עם הארץ לתלמיד חכם, וכמ"ש כאן, או קוברא כו' או אייתי ליה כו', ואמר **לאו איקרי זווגא דיליה**:

<p>דבר אחר לא תלין נבלתו על העץ דא שבת דירית ביה בר נש נשמתא יתירה לא צריך לאתחזיא קדמהא נפשא דשלטא בבר נש ביומין דחול במלאכה דאיהי אסורה בשבת אלא קבור תקברנו ביום ההוא דלא אתחזיא קדם זכור ושמור דשבת ובגינה אתמר (שמות ג ה) של נעליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו {קסו ע"ב¹¹} אדמת קדש הוא ולא תטמא את אדמתך דנשמתא יתירה איהי ארץ ישראל דלעילא אדמת קדש דאתמר בה (ירמיה ב ג) קדש ישראל לה:</p>	<p>דבר אחר "לא תלין נבלתו על העץ", זו שבת, שבה יורש אדם נשמה יתירה, לא צריך להראות לפניו הנפש ששולטת באדם בימות החול, במלאכה שהיא אסורה בשבת, אלא "קבור תקברנו ביום ההוא", שלא תראה לפני זכור ושמור של שבת. ובשבילה נאמר "של נעליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קודש הוא", ולא תטמא את אדמתך, שנשמה יתירה היא ארץ ישראל שלמעלה, אדמת קודש, שנאמר בה "קדוש ישראל ליהו"ה".</p>
---	---

של נעליך - הוא נפשא, דהוא {קסו ע"ב} נעל דרוחא (&), אתתא דילה (&): דנשמתא יתירה איהי ארץ ישראל אדמת כו' - ר"ל, ז"ש את אדמתך, אדמת דילך, דאינון ישראלים, ונאמר בס אדמת

¹⁰ ז"ל: רבי שמעון אומר: כל סעודה שאינה של מצוה, אין תלמיד חכם רשאי להנות ממנה. כגון מאי, אמר רבי יוחנן: כגון בת כהן לישראל, וכת תלמיד חכם לעם הארץ. דאמר רבי יוחנן: בת כהן לישראל, אין זווגין עולה יפה. מאי היא, אמר רב חסדא: או אלמנה או גרושה או זרע אין לה. במתניתא תנא: קוברא או קוברתו, או מביאתו לידי עניות.
¹¹ בדפ"ו איתא קסג ע"ב.

תיקון חלק ה

קודש, ר"ל אדמת ישראל, דאינון קודש, כמו שמפרש והולך, דאתמר בהו קודש כו', ושבת הוא עץ החיים:

<p>ועוד לא תלין נבלתו על העץ דא בר נש דאיהו נבל עליה אתמר¹² כל המעמיד תלמיד דלאו איהו הגון כאלו מעמיד אשרה ובנין דא לא תלין נבלתו על העץ דאיהו עץ החיים:</p>

תיקון חלק ה

<p>בני בלעם דאתמר בהון (&) ויעשו כן החרטומים בלטיהם וחזו דלא הוּו ממשו בהון [קמ ע"ב] אתחזרו עמיה דמשה וקבילו ברית מילה וקודשא בריך הוא דידע גלויין וסתירין דהוה ידע בהון דאינון מגזעא בישא כד הוה נחתא שכינתא אתמר בה (&) ויסע מלאך האלהים ההלך לפני מחנה ישראל ולא אמר לפני העם ובגין דא נטלו קנאה בלביהו ואמרו (&) קום עשה לנו אלהים אשר ילכו לפנינו כגוונא דהוה אזיל קדמיכו ובגין דא עבדו ית עגלא בחרשין דלהון ודא איהו ידע שור קונהו וכו' ישראל לא ידע חרשין עמי אהרן ומשה בני עמרם לא התבוננו¹⁹ ודא איהו לא תלין נבלתו על העץ חובא דא דעם נבל לא תלין נבלתו על העץ דאינון ישראל דבר אחר לא תלין וכו':</p>	<p>פרעה, יונס וימברוס בני בלעם, שנאמר בהם "ויעשו כן החרטמים בלטיהם", וראו שלא היה בהם ממשות, וחזרו עם משה וקבלו ברית מילה. והקדוש ברוך הוא שידוע גלויות ונסתרות, שהיה יודע בהם שהם מגזע רע. כשהיתה יורדת שכינה, נאמר בה "ויסע מלאך האלהים ההולך לפני מחנה ישראל", ולא אמר "לפני העם", ולכן נטלו קנאה בלבם ואמרו "קום עשה לנו אלהים אשר ילכו לפנינו", כדוגמא שהיה הולך לפניכם, ומשום זה עשו את העגל בכשפיהם. וזהו "ידע שור קונהו וכו' ישראל לא ידע", כשפים [של] עמי, אהרן ומשה בני עמרם לא התבוננו, וזהו "לא תלין נבלתו על העץ", החטא הזה של עם נבל, "לא תלין נבלתו על העץ", שהם ישראל.</p>
---	--

ישראל לא ידע עמי לא התבונן דא בן עמרם אהרן לא התבונן בחרשין ודא איהו כו' - כצ"ל:

<p>דא גיורא דלא אתגייר לשמא דקודשא בריך הוא לא תליא ביה בישראל דאינון עץ כמה דאוקמוהו כימי העץ ימי עמי:</p>	<p>דבר אחר "לא תלין וכו'", זה גר שלא התגייר לשמו של הקדוש ברוך הוא, לא לתלותו בישראל, שהם עץ, כמו שבארוהו "כימי העץ ימי עמי".</p>
---	---

ד"א לא כו' דלא אתגייר כו' - ועל אלין אמרו קשים גרים כו'²⁰:

<p>ועוד לא תלין נבלתו דא נבלות הפה על העץ דא לישנא בישא²¹ דחובא דא גרים דימות קדם זמניה ודא איהו כי קבור תקברנו:</p>	<p>ועוד "לא תלין נבלתו", זו נבלות הפה, "על העץ", זה לשון הרע. שחטא זה גורם שימות קודם זמנו. וזהו "כי קבור תקברנו".</p>
---	--

*על העץ דא לישנא דחובא כו' - כצ"ל, ועל תיקון ס"ו (&), דאינון מות וחיים ביד לשון (&). ואמר דחובא דא גרים כו', כמ"ש (ישעיה ט טז) ע"כ על בחוריו כו'²²:

התרפים אשר לאביה, כי לבן הארמי נתגלגל בבלעם בן בעור, כי בעור הוא בנו של לבן, ואביו של בלעם. והנה כל אותה המשפחה, הם משורש אחד הנזכר, שהם סיגי נשמת מרע"ה. והם, לבן, ובעור, ובלעם, ובני יונס וימברוס, הנז' בסוף בפרשת תשא. ולכן כלם היו קוסמים ומנחשים גדולים, לא היו כמותם בעולם:

וכבר הודעתך בשער הגלגולים, וכן במצות ברכת המזון, בפרשת עקב, ענין המגולגלים בכל ד' בחי', שהם, 'דומם', 'צומח', 'חי', 'מדבר'. גם הודעתך שם, כי לכל בחי' מאלו יש זמן קצוב להם, לעלות משם למעלה יתירה. והנה זמן המגולגלים בצומח, הוא בד' חדשים ראשונים, שהם, ניסן, אייר, סיון, תמוז. והם עולים ומתגלגלים בבעל חי. והנה בעור אביו של בלעם, היה מגולגל בצומח, ולא היה לו עדיין תקון לעלות בבעל חי, מרוב זוהמת הרע אשר בו. ובלי ספק, כי הוא בחי' עליונה אשר בכל הסיגים שבשרש ההוא, ולכן יונס וימברוס בני בניו, שהיו ראשי הערב רב כנודע, וכן הע"ר עצמם, כלם היו חפצים בתקונם, כי בעלייתו תהיה עלייה להם:

¹⁹ "אהרן ומשה בני עמרם לא התבוננו" נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו איתא "לא בן עמרם אהרן לא התבונן בחרשין".

²⁰ עי' יבמות מז ע"ב: א"ר חלבו קשים גרים לישראל כספחת דכתיב ונלוה הגר עליהם ונספחו על בית יעקב. ועי' זהר ח"א רטו ע"ב, וח"ב קצב ע"א.

²¹ נמחק בנוסח רבינו.

תיקון חלק ה

<p>דבר אחר לא תלין נבלתו דא יצר הרע על העין דא נשמת חיים דמאן דחלל בה אתמר ביה כי קבור תקברנו וימות בעלמא דין ובעלמא דאתי דא איהו דיניה בחנק מאן דעבר על דא (דבר אחר לא תלין נבלתו על העין דא נפשא דחול דלא תתחזיא קדם נפשא יתירה בנינה אמר למשה (שמות ג ה) של נעליך מעל רגליך)²³:</p>	<p>דבר אחר "לא תלין נבלתו", זה יצר הרע. "על העין", זו נשמת חיים, שמי שחלל בה, נאמר בו "כי קבור תקברנו", וימות בעולם הזה ובעולם הבא. זה הוא דינו בחנק, מי שעובר על זה. (דבר אחר "לא תלין נבלתו על העין", זו נפש של חול, שלא תראה לפני הנפש היתרה, בשבילה אמר למשה "של נעליך מעל רגליך").</p>
<p>תנינא הרג הרג²⁴ לגנב ולגזלן עונשא ובגין דא הממשכן לחבריה צריך למחור ליה משכוניה בעידן דצריך ליה כיון דלית ליה אחרא הה"ד (דברים כד &) השב תשיב לו את העבוט ואתמר בקרא אחרא (שמות כב כה) אם חבול תחבול שלמת רעך עד בא השמש תשיבנו לו האי בנשמתא דבר נש ממלל אם חבול תחבול נפשא ורוחא שלמת רעך דא נשמתא:</p>	<p>השני הרג, הרג לגנב ולגזלן העונש. ולכן, הממשכן לחברו צריך להחזיר לו משכונו בזמן שצריך אותו, כיון שאין לו אחר, זהו שנאמר "השב תשיב לו את העבוט", ונאמר בפסוק אחר "אם חבול תחבול שלמת רעך עד בא השמש תשיבנו לו", זה מדבר בנשמתו של אדם. "אם חבל תחבל", נפש ורוח, "שלמת רעך" זו הנשמה.</p>

*ובעלמא דאתי דא איהו דיני' בחנק מאן דעבר ע"ד תנינא הרג למאן דמעני לאלמנה ויתום הה"ד אם ענה תענה כו' וכן מאן דממשכן לחבריה - כצ"ל, ור"ל קדמייתא נבלות הפה וכיוצא, דיניה בחנק בב"ד שלמעלה, העין, דהוא חנק. ותנינא בעיניו, הוא הרג כמש"ש²⁵ ואמר וכן מאן דממשכן כו', דביה נאמר ג"כ (&) והיה כי יצעק אלי ושמעתי כו', ואח"כ מפרש והולך בנשמתא כו': האי בנשמתא כו' שלמת רעך דא נשמתא - דאיהי מכורסייא, לבושא דקב"ה (&):

<p>ואם חבול תחבול תפלין דיד ותפלין דרישא שלמת רעך כסויא דמצוה עד בא השמש דאתמר ביה כי שמש ומגן ה' אלהים (תהלים פד יב) תשיבנו לו קדם דיתכניש מניה דעליה אתמר (&) וזרחת לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה מאי צדקה צלותא ומרפא בכנפיה כנפי מצוה דאינון תפלין כנפי יונה וכנפי מצות ציצית. "היא שמלתו לעורו", עור התפלין. ואם אתה לא תחזיר את הכסויים הללו קדם שיתכנס ממנו השמש, שהוא הקדוש ברוך הוא, שנאמר בו "כי שמש ומגן יהוה אלהים", כך תתכנס ממך נשמתך, שנאמר בה "כסאו כשמש</p>	<p>"אם חבל תחבל", תפלין של יד ותפלין של ראש. "שלמת רעך", כסוי של מצוה. "עד בא השמש", שנאמר בו "כי שמש ומגן יהוה אלהים". "תשיבנו לו" קודם שיתכנס ממנו, שעליו נאמר "וזרחת לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה". מה זה "צדקה", תפלה. "ומרפא בכנפיה", כנפי מצוה, שהם תפלין כנפי יונה וכנפי מצות ציצית. "היא שמלתו לעורו", עור התפלין. ואם אתה לא תחזיר את הכסויים הללו קדם שיתכנס ממנו השמש, שהוא הקדוש ברוך הוא, שנאמר בו "כי שמש ומגן יהוה אלהים", כך תתכנס ממך נשמתך, שנאמר בה "כסאו כשמש</p>
---	---

²² ז"ל: על כן על בחוריו לא ישמח אדני ואת יתמיו ואת אלמנתיו לא ירחם כי כלו חנף ומרע וכל פה דבר נבלה בכל זאת לא שב אפו ועוד ידו נטויה.

²³ נמחק בנוסח רבינו.

²⁴ למאן דמעני לאלמנה ויתום הה"ד אם ענה תענה כו' וכן מאן דממשכן לחבריה (נוסף בנוסח

רבינו).@אמסטרדס דחוף

²⁵ נוסח?

תיקון חלק ה

<p>(תהלים פט לו) כסאו כשמש נגדי מדה לקבל מדה ובגין דא עד בא השמש תשיבנו לו לו לעני דאיהו צדיק ולשכינתא דאיהו עניה בגלותא כד ייתי ליליא דאיהו גלותא במה ישכב שכינתא דודאי שמשא דאיהו קודשא בריך הוא לא נהיר לה בגלותא דאיהו ליליא ואשתארת בחשוכא ובגין דא צריכין ישראל לאנהרא לה בגלותא באור ונר דאיהו תורה ומצוה אור נשמתא נ"ר נפש רוחא דאינון סימן נ"ר בתי תפלין למשכב בהו שכינתא בגלותא וכסויא דציצית לאתעטפא ביה במשכבה:</p>	<p>נגדי", מדה כנגד מדה. ולכן, "עד בא השמש תשיבנו לו", לו לעני, שהוא צדיק, ולשכינה שהיא עניה בגלות. כשיבא הלילה, שהוא גלות, "במה תשכב" השכינה, שודאי השמש, שהוא הקדוש ברוך הוא, לא מאיר לה בגלות, שהיא הלילה, ונשארת בחשכה. ולכן צריכים ישראל להאיר לה בגלות באור ונר, שהוא תורה ומצוה, אור הנשמה נ"ר, נפש רוח, שהם סימן נ"ר. בתי התפלין שתשכב בהם השכינה בגלות, וכסוי של ציצית להתעטף בה במשכבה.</p>
---	--

[01] Commented: ניקון
?

ואמר **ואם חבול תחבול תפילין דיד כו'** - והכל א', כי אלו ג' הן נר"ן, כמ"ש למטה ובזכות פקודין אלין ירתין ב"נ תלת קטרין דאינון כו'. שלמת רעך הוא רעך רעך אביך כו', כמ"ש למטה בבתי תפילין למשכב בהו בגלותא כו'. ולקמן ובג"ד נשמתא ורוחא ונפשא אינון משכבא דשכינתא בגלותא כו'. **ואם חבול כו' מפרש לקמן דבגין חובין נטלין לחייביא משכונא דאיהו נשמתא ודא איהו ואם חבול כו': קדם דיתכניש מיני דעליה כו' - ר"ל, מיניה דצדיק וכן שכינתא, כמ"ש למטה ובג"ד עד כו', לעני דאיהו צדיק ולשכינתא כו', וכנ"ל, דקרא מיירי בעני, כמ"ש (&) כיון דל"ל אחרא, וכמ"ש (&) הא בעשיר שכב: ואמר מאי צדקה צלותא - דבצלותא זרח השמש לעני, וכמ"ש למטה ובהו צריך למקרי לישראל עילאה דנחית לאנהרא בשכינתא - ר"ל דשמע ישראל קוראין לישראל, דיחות לאנהרא לעני. ואמר בשכינתא - ר"ל בשכינתא עילאה דאיהו צדקה, ואיהו כ"ה אתוון דק"ש, ואיהו נהורא דפורקנא. אבל הכל ע"י ישראל, וכמו שמפרש והולך ובנהורא דפורקנא דאיהו שמש צדקה ומרפא בכנפיה לישראל כו' דצדקה איהו שכינתא עלאה עלה אתמר מי ירפא לך. ואיהו כ"ה אתוון דק"ש כו', והכל בזכות הצלותא, דהיא הצדקה שעושה לעני, שמחזיר לו משכונא דילה. ושכב בשלמתו, דהן תפילין וציצית, דהן ומרפא בכנפיה, וכמו שמפרש והולך דהן כנפי מצוה: דאתמר ביה כסאו כשמש נגדי - דנשמתא איהו מכרסייא, ועל נשמתא נאמר, כסאו כו': בגלותא - דאיהו לילה, והיא אוהרה ג"כ לישראל דלא יחטאו ויגרום לשכינתא גלותא, דלא אנהר לקב"ה, וכמו שהוכיחו הנביאים לישראל (ירמיה יג טז) תנו לה' אלהיכם כבוד בטרם כו': לאנהרא לה בגלותא - דהוא לילה דלא אשתארת בחשוכא, והוא תורה אור, שהוא כעין יום. ונר מצוה, וכמ"ש בסוטה (כא ע"א) נמשלה התורה לאור ומצוה לנר כו': אור נשמתא נ"ר נפשא רוחא בבתי תפילין כו' - מפרש ב' גוויי דחבול תחבול הנ"ל. ואמר וכסויא דציצית כו' - כמ"ש (&) היא שמלתו לעורו כסותה לבדו, תפילין וציצית כנ"ל. ופשטא דקרא, עד בא השמש, שאם לא הניח תפילין וציצית בבוקר עד בא השמש, תשיבנו לו, כל היום זמנו, דבמה ישכב בלילה, דכל לילה מפקידין בידה נשמתין, והיא מתהניא מצלותין ופקודין דיממא, והיא כסותה לבדה, דאין לה מגרמה כלום (והר ח"א קפא ע"א), רק מנשמתין ופקודין דישראל. ונכתב בה"א, על שכינתא. והקרי על צדיק. וכן בגלותא לית לה²⁸ קרבנין ובגדי כהן גדול וכהן הדיוט, ולית לה²⁹ אלא צלותא במקום קרבנין, וד' בתי תפילין במקום בגדי כה"ג, וציצית במקום בגדי כהן הדיוט כמ"ל ריש תיקון לח (&) וז"ש, היא כסותה לבדה:**

ובגין דא אי בר נש לא אנה תפלין וציצית	ולכן אם אדם אינו מניח תפילין
---------------------------------------	------------------------------

²⁶ ז"ל: תנו לה' אלהיכם כבוד בטרם יחשך ובטרם יתגנפו רגליכם על הרי נשף וקויתם לאור ושמה לצלמות (ישית) ושית לערפל:

²⁷ ז"ל: דרש רבי מנחם בר יוסי, כי נר מצוה ותורה אור, תלה הכתוב את המצוה בנר ואת התורה באור, את המצוה בנר, לומר לך, מה נר אינה מגינה אלא לפי שעה, אף מצוה אינה מגינה אלא לפי שעה. ואת התורה באור, לומר לך, מה אור מגין לעולם, אף תורה מגינה לעולם.

²⁸ לה לון. @

²⁹ לה לון? @

תיקוני חלק ה

<p>במה ישכב איהו בגלותא עלה אתמר (&) אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו (קסז ע"א³⁰) ה' ובזכות פקודין אלין ירתין בני נשא תלת קמריין³¹ דאינון נשמתא ורוחא ונפשא ובהו צריך למקרי לישראל עלאה דינחית לאנהרא בשכינתא בנהורא דפורקנא דאיהי שמש צדקה ומרפא בכנפיה לישראל דאינון בני מרעא בגלותא דצדקה איהי שכינתא עלאה עלה אתמר (&) מי ירפא לך ואיהי [קמא ע"א] כ"ה כ"ה אתוון דקריאת שמע ערבית ושחרית וביה נחתא לישראל למפרק שכינתא אבל בימינא אוקים לה ורחים עלה הה"ד (ישעיה נד &) ובחסד עולם רחמתיך ובגין דא נשמתא ורוחא ונפשא אינון משכבא (נ"א משכונא)³² דשכינתא בגלותא ועליהו אתמר ושכב בשלמתו וברכך ובגין פקודין אלין שריא שכינתא על בר נש:</p>	<p>וציצית, במה היא תשכב בגלות. עליו נאמר "אשרי משכיל אל דל ביום רעה ימלטהו יהו"ה". ובזכות המצוות הללו, יורשים בני אדם שלשה קשרים, שהם נשמה ורוח ונפש, ובהם צריך לקרא את ישראל העליון, שירד @ להאיר בשכינה, באור הגאולה, שהיא שמש צדקה ומרפא בכנפיה לישראל, שהם בבית החולי, בגלות. שצדקה היא השכינה העליונה, עליה נאמר "מי ירפא לך" והיא עשרים וחמש עשרים וחמש אותיות של קריאת שמע ערבית ושחרית, ובו יורד לישראל לגאול את השכינה. אבל בימין מקיים אותה ומרחם עליה, זהו שנאמר "ובחסד עולם רחמתיך". ולכן נשמה ורוח ונפש הם המשכב (משכון) של השכינה בגלות, ועליהם נאמר "ושכב בשלמתו וברכך". ובגלל המצוות הללו, שורה שכינה על אדם.</p>
---	---

אשרי משכיל אל דל - עני ועניה הנ"ל: ביום רעה - חבלי משיח, כמ"ש (קהלת יב א)³³ וזכור את בוראיך עד אשר לא כו' {קסז ע"א} וכן אזהרה לבר נש, בכל יומא אשרי כו' (א)³⁴, עד אשר לא כו', כמ"ש בפרק כ"ג דשבת (קנא ע"ב)³⁵ עד אשר לא תחשך השמש כו', וזהו ג"כ עד בא השמש תשיכנו לו, שיחזור בתשובה קודם בא השמש, וכמ"ש (ילקוט קהלת תתקטט)³⁶ עד שאתה בכחך ומצוי לך בעוה"ז כו': **ובהו צריך למקרי לישראל כו' - ר"ל, ק"ש דקראן לישראל, כמ"ש (ג ע"א ד ע"א), ודווקא בהו, כמ"ש (ברכות יד ע"ב)³⁷ כל הקורא ק"ש כו', וכן בציצית, כמ"ש בס"פ שלח (קעה ע"א)³⁸, והוא שמש צדקה, דהוא צלותא ומרפא בכנפיה, שהן כנפי מצות הנ"ל, וזהו בכנפיה, כנפים של ק"ש וצלותא. וזהו, וזרחה לכם יראי שמי (&), כמ"ש (&) ייראוך עם שמש, דהוא בק"ש ותפלה כוונתיקין, וכן הוא בפורקנא דגלותא כמו שמפרש והולך בנהורא דפורקנא, דהוא שמשא, דגלותא לילה, והוא שמש צדקה, כמ"ש (ישעיה סא יא)³⁹ כן אדני הוי"ה יצמיח צדקה ותהלה, וכמ"ש (&) ואעשה למען שמי: **עלה אתמר מי ירפא לך - דהוא מרפא כו', ומ"י, נ' אתוון דק"ש שחרית וערבית, וז"ש ואיהי כ"ה אתוון כו': ובה נחתא כו' - ר"ל, בק"ש נ' תרעין, דביה נחית ישראל דלעילא לאנהרא לשכינתא תתאה, ונחית בשכינתא עלאה דהוא ק"ש: *ובג"ד נשמתא כו' אינון משכבא דשכינתא כו' - כצ"ל, וז"ש ושכב בשלמתו וברכך, כיון דשכינתא שריא בנשמתא, וברכך, כמ"ש (שמות כ כא) בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך:****

³⁰ בדפ"ו איתא קסד ע"א.

³¹ עי' מלואים אות .

³² נמחק בנסח רבינו.

³³ ז"ל: וזכר את בוראיך בימי בחורתיך עד אשר לא יבאו ימי הרעה והגיעו שנים אשר תאמר אין לי בהם חפץ.

³⁴

³⁵ ז"ל: לא תחשך השמש והאור, זו פדחת והחוטם, והירח, זו נשמה, והכוכבים, אלו הלסתות, ושבו העבים אחר הגשם, זו מאור עיניו של אדם, שהולך אחר הבכי.

³⁶ ז"ל הפסוק (קהלת ט י): כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאול אשר אתה הלך שמה, ע"כ. וז"ל המדרש: כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה, עשה תשובה עד שאתה בכחך, עד שהנר דולק תן לו שמן עד שלא יכבה הנר, כבה הנר אין השמן מועיל כלום:

³⁷ ז"ל: אמר עולא: כל הקורא קריאת שמע בלא תפילין, כאילו מעיד עדות שקר בעצמו.

³⁸ עי' מלואים אות (א).

³⁹ כי כארץ תוציא צמחה וכגנה זרועיה תצמיח כן אדניי ה' הוה יצמיח צדקה ותהלה נגד כל הגוים.

תיקו"ז חלק ה

<p>ועל נשמתא אתמר (מיכה ז ה)⁴⁰ משוכבת חיקך שמור פתחי פיך דלא תדור אם לא תשלם הה"ד (משלי כב &) אם אין לך לשלם למה יקה משכבך מתחתך ואשתארו רוח ונפש יתומים ואם נשמתא עברת על פקודי אורייתא ואנחת חובין בגופא דין איהו ליפרע מנכסי יתומים בפקודין דעשה דאשתאר לון מנשמתא דבגין חובין נטלין למחייביא משכונא דאיהי נשמתא ודא איהו אם חבול תחבול שלמת רעך:</p>	<p>ועל הנשמה נאמר "משוכבת חיקך שמר פתחי פיך", שלא תדר אם לא תשלם, זהו שנאמר "אם אין לך לשלם למה יקה משכבך מתחתך", וי@נשארו הרוח והנפש יתומים. ואם הנשמה עוברת על מצוות התורה, ויורדים חטאים בגוף, דין הוא ליפרע מנכסי יתומים במצוות עשה שנשארו להם מהנשמה, שבגלל החטאים נוטלים מהרשעים את המשכון שהוא הנשמה, וזהו "אם חבול תחבול שלמת רעך".</p>
---	---

משוכבת חיקך - ר"ל, דקרי לה שוכבת, דבה שכיב שכינתא בגלותא, דבזמן בהמ"ק היתה שוכנת בבהמ"ק, ועתה בגלותא היא מחזרת על גופא דצדיקייא בגלותא, דאינון מנדיין עמה בפיקודין, בנר"ן דלהון, דהן אפרוחים וביצים ובנים, כנ"ל בהקדמה (&): **שמור פתחי פיך** - כמו שמפרש והולך, **אם לא תדור כו'**, וכמ"ש (שבת לב ע"ב)⁴¹ בעון נדרים אשתו של אדם כו', שנאמר אם אין כו'. והוא נשמתא, אשה נאה כו'⁴²: ואמר **מתחתך** - ר"ל דשכינתא היא על ראשו של אדם, ושמן על ראשך אל יחסר (קהלת ט ח)⁴³, **ונשמתא מתחתך**, ור"ל תחת שלך. ונאמר (דברים ד לט)⁴⁴ וידעת כי ה' הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת, ומתרגמין דשכינת' כו'⁴⁵: **ואשתאר רוח כו'** - שר"ל דין למפרע מנכסי יתומים, כמו שמפרש והולך, **ואם נשמתא כו'**, דנשמתא דרגא דבינה, אם לרוחא ונפשא. וקאמר שנטלו לנשמתא, והיא הניחה חובין בגופא, נפרעין ממצות עשה שהניחה ליתומים, ואח"כ חוזרין את המשכון. וז"ש **ואנחת חובין כו' אתפרעו חובין כו'**, וקאמר בפקודין דעשה דאשתאר כו', דקיי"ל, דאין נפרעין מיתומים אלא אם כן הניח להם נכסים (&):

<p>ואי אית ליה חובין ואית ליה זכוון אתפרעו חובין בזכוון ואתמר יצא שכרו בהפסדו מיד חזרין ליה לגופא קדם דייתי שמשא ודא איהו (&) עד בא השמש תשיבנו לו דכד נאים בר נש נשמתא סלקא מניה ולא נחתת בגופא עד דפרעת כל חובין דעביד בר נש בההוא יומא ובגין דא ממשכן לה ההוא בי דינא דלעילא בגין דמקטרגא סליק אבתראה למתבע מינה דינא בארבע מיתות בית דין תרין דאתמר לעיל ותריין דאינון שריין על אינון דמגלין עריין דאורייתא⁴⁶ זכאה איהו מאן דנמיר לה בכל יומא:</p>	<p>ואם יש לו חטאים ויש לו זכויות, נפרעים החטאים בזכויות. ונאמר (&) יצא שכרו בהפסדו. מיד מחזירים אותו לגוף, לפני שיבא השמש, וזהו "עד בא השמש תשיבנו לו", שכאשר האדם יושן, עולה ממנו הנשמה, ואין יורדת לגוף עד שפורעת את כל החטאים שעשה האדם באותו יום, ולכן ממשכן אותה, אותו הבית דין שלמעלה, משום שהמקטרג עולה אחריה לתבוע ממנה דין בארבע מיתות בית דין, שנים שנאמרו למעלה, ושנים שהם שורים על אותם שמגלים את העריות של התורה. אשרי הוא מי ששומר אותה בכל יום.</p>
---	--

ואמר **ודא איהו עד כו'** - ר"ל שתראה קודם ביאת השמש, וכמו שמפרש והולך **דכד נאים כו'**: **ותרין דאינון שריין כו'** - סקילה בנערה המאורסה, ושריפה באמה ובתה, והן בכף הקלע גיהנם,

⁴⁰ ז"ל: אל תאמינו ברע אל תבטחו באלוף משכבת חיקך שמור פתחי פיך.
⁴¹ ז"ל: תניא, רבי נתן אומר: בעון נדרים מתה אשה של אדם, שנאמר אם אין לך לשלם למה יקה משכבך מתחתך.
⁴² עי' ברכות (נז ע"ב): שלשה מרחיבין דעתו של אדם, אלו הן: דירה נאה, ואשה נאה, וכלים נאים.
⁴³ עי' מלוואים אות (ב).
⁴⁴ ז"ל: וידעת היום והשבת אל לבבך כי ידוד הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד.
⁴⁵ ז"ל: דשכינתיה בשמיא מלעילא ושלטי על ארעא מלרע.
⁴⁶ עי' דברי רבינו בספד"צ כב ע"ד ד"ה ואמר והחיות שברית הלשון לא לגלות סודות למי שאינו ראוי.

תיקוני חלק ה

[דמשליכין אותו לגיהנם סקילה ונשרף שם], והכל על עריות, כמ"ש (עירובין ט ע"א) שהכל יורדין לתוכו על עסקי הנם⁴⁷: **זכאה איהו מאן דנטר כו' - ר"ל, לנשמתא דלא תתמשכן בחוביה כנ"ל:**

<p>ובזמנא דחובין אינון רברבין ומלוה בר נש חובין על משכונא אבד משכונא דאיהי נשמתא ולא חזרת לנביה וכלא איהו בדין דדן לה גבורה דאיהו בי דינא רברבא בכל ליליא בתרין עשר שעתין ובשבעין ותריין רגעין כחשבון חס"ד דאתמר ביה (ישעיה טז ה) והוכן בחסד כסא ורוא דמלה (איוב ז יח) ותפקדנו לבקרים לרגעים תבחננו:</p>	<p>ובזמן שהחטאים גדולים, ומלוה אדם חטאים על המשכון, [אם הוא] אבד המשכון, שהיא הנשמה ולא חוזרת אליו, והכל הוא בדין שדנה אותה הגבורה, שהיא בית הדין הגדול, בכל לילה בשתים עשרה שעות, ובשבעים ושנים רגעים, כחשבון חס"ד, שנאמר בו "והוכן בחסד כסא", וסוד הדבר "ותפקדנו לבקרים לרגעים תבחננו".</p>
--	---

ובשבעין ותריין רגעין - דכל שעה נחלק לששה, והוא שם ע"ב, דהוא י"ב גוונין דכליל ע"ב גוונין, כל א' לששה, וכמ"ש בפ' תצוה (קפ ע"א⁴⁸): **והוכן בחסד כסא -** הוא כסא המשפט, דבכורסייא דנין, והוא בחושבן חסד. וכל הדינין הכל בחסד, וכן מה שדינין בכל רגע, הכל הוא בחסד, דלא שבקיין ליה למתגא' בחובין, ועי' בפרשת פנחס (שמות יז ע"א⁴⁹) וכמ"ש על פסוק (&) רק אתכם ידעתי כו', משל לשני בני אדם שנושין להם מנה כו' (א)⁵¹, וז"ש **ורוא דמלה כו':**

<p>ואית חובין דאינון בסתר ולא יכלין לאסהדא בהון מלאכין דאזלין עם נשמתא דאתמר בה (&) כי מלאכיו יצוה לך הא שכינתא סהידת עלייהו הה"ד (ירמיה כג &) אם יסתר איש במסתרים בנין דשכינתא על רישיה דאתמר בה דע מה למעלה ממך עין רואה ואוזן שומעת וכל מעשיך בספר נכתבים לזמנין נשמתא⁵² לא הות מודה בחובין דתבע עליה יצר הרע וחשיד יצר הרע בהאי (נ"א ולזמנין נשמתא לא חבית וחשיד יצר הרע בהאי) ואזלין לגבי בי דינא ודן עלייהו דין הנשבעים אומיאית נשמתא עלייהו ואתפטרות ואם לאו פרעת:</p>	<p>ויש חטאים שהם בסתר, ולא יכולים להעיד בהם המלאכים שהולכים עם הנשמה, שנאמר בה "כי מלאכיו יצוה לך". הרי השכינה מעידה עליהם, זהו שנאמר "אם יסתר איש במסתרים", משום ששכינה על ראשו, שנאמר בה (&) דע מה למעלה ממך עין רואה ואוזן שומעת וכל מעשיך בספר נכתבים. לפעמים הנשמה לא היתה מודה בחטאים שתובע עליו היצר הרע, וחשוד יצר הרע בזה, (ולפעמים הנשמה לא חטאה וחשוד היצר הרע בזה) והולכים אל בית הדין ודן עליהם דין הנשבעים. נשבעת הנשמה עליהם ונפטרת, ואם לא פורעת.</p>
--	---

ואית חובין כו' ואית כו'. מפרש והולך כל דיני ממונות בפרעון חובות, הכל בנשמתא. ואמר **הא שכינתא אסהידת כו' -** והוא דינין כעין שדן משה רבינו ע"ה ושלמה ברוח הקודש⁵³, וכן כמ"ש

⁴⁷ עי"ש ברש"י: על עסקי הנם - עריות. @

⁴⁸ לא כתוב שם ענין של שעה \$@

⁴⁹ עי' מלואים אות (ג).

⁵⁰ עי' מלואים אות (ד).

⁵¹ ז"ל אם לא שזה בפרשת פנחס

⁵² הוא במעשים שאפשר לדונם לחובה ולזכות (לש"ו).

⁵³ עי' זהר ח"ב עח ע"א: כהאי גוונא וידעו שלמה מלכא וידעו בכורסייה (ואע"ג) דרוח קדשא שריא עליה⁵³ דכל מאן דקריב לכורסייה דחילו ואימתא נפיל עליה וביה הוה דאין דינא בלא סהדין בגין דדיוקנין הוו בכורסייה וכל מאן דמקרב בשקרא מכשכשא ההוא דיוקנא והוה ידע שלמה מלכא דבשקרא קאתי בגין כך אימתא דכורסייה הוה נפיל על כלא וכלהו אשתכחו זכאין קמיה: תרגום:

ועי' דע"ה ח"ב פה ע"א.

תיקו"ז חלק ה

(כתובות פה ע"א) קים לי בבת ר"ח, וכיוצא: **הה"ד אם כו'** – סיפיה, ואני לא אראנו, אני⁵⁴ דייקא: **מה למעלה ממך** – למעלה דייקא, כמ"ש (&) שכנה למעלה מראשו, דלכך אסור לילך בקומה זקופה ולילך ד' אמות בגילוי ראש (קידושין לא ע"א), ועי' בפרשת נשא ברע"מ (קכב ע"ב)⁵⁵: **ולזמנין נשמתא כו'** – הוא דין שבועה:

<p>ואית חובין דאתמר בהון (איוב לו ז) וביד⁵⁶ כל אדם יחתום ומראין לה חתימות ידהא ואית חובין דאינון על תנאי דאתני עליה לפרעא לון בהאי עלמא דחובין דיליה באתריה דלא יגבה לון תובע אלא באתריה ואלין אינון חובין דעשרין שנין ואית חובין לתתא דאוקמוהו קדמאין דעד עשרין שנין מענישין לתתא ולא לעילא ואית חובין דמענישין לעילא ותבעין לון לעילא בי דינא רברבא ובגינייהו ממשכנין נשמתא לעילא ולא מניחין לה לנחתא לתתא אבל בחובין דמענישין עלייהו לתתא לא מענישין ליה לעילא ולא מעכבא ליה תמן ואית חובין דנשמתא דגבין מנייהו בכל אתר כגון (&) ומקלל אביו ואמו דאתמר ביה מות יומת מבי דינא דלעילא ובי דינא דלתתא דאתדנת בתרין דינין ובגין חובא דא בכל אתר דאשכחין לה לעילא גבין מינה ובכל אתר דאשכחין לה לתתא גבין מינה ולית פקודא דלית לה (נ"א דלא אית לה) רשו לאגנא עלהא דאית חובין דדיינין לה בדינים חמורים לנשמתא וייתי מצוה דאיהי מטרוניתא כגון מצות תפילין ואגינת עליה ופרישא גרפהא עלה ולית רשו למקטרג [קמא ע"ב] לקרבא תמן ואית חובין דמטרוניתא לית לה רשו לאגנא עלייהו הה"ד (&) מעם מזבחי תקחנו למות:</p>	<p>ויש חטאים שנאמר בהם "וביד כל אדם יחתום", ומראים לה חתימת ידה. ויש חטאים שהם על תנאי, שמתנה עליו לפרוע אותם בעולם הזה, שהחטאים שלו במקומו, שלא יגבה אותם התובע אלא במקומו. ואלו הם חטאים של עשרים שנים. ויש חטאים למטה שבארו הקדמונים (&) שעד עשרים שנים מענישים למטה ולא למעלה. ויש חטאים שמענישים למעלה, ותובעים אותם למעלה, בית הדין הגדול. ובשבילם ממשכנים את הנשמה למעלה, ולא מניחים לה לרדת למטה. אבל בחטאים שמענישים עליהם למטה, לא מענישים אותה למעלה, ולא מעכב אותו שם. ויש חטאים של הנשמה שגובים מהם בכל מקום, כמו "ומקלל אביו ואמו" שנאמר בו "מות יומת", מבית הדין שלמעלה ומבית הדין שלמטה, שנדונית בשני דינים. ומשום החטא הזה בכל מקום שמוצאים אותה למעלה, גובים ממנה. ובכל מקום שמוצאים אותה למטה, גובים ממנה. ואין מצוה שאין לה רשות להגן עליה, שיש חטאים שדנים בדינים חמורים את הנשמה, ותבא מצוה שהיא מלכה, כמו מצות תפילין, ומגינה עליו ופורשת כנפיה עלה, ואין רשות למקטרג להתקרב לשם. ויש חטאים שאין רשות למלכה להגן עליהם, זהו שנאמר "מעם מזבחי תקחנו למות".</p>
---	--

ואית חובין כו' – הוא דין שטר חוב בחתימת ידו שצריך לפרעו: **ואית כו'** – הוא חוב על תנאי: **ואית כו' ואית כו'** – הוא דין מקום הפרעון, ואמר **דאינון על תנאי כו'**, ר"ל מתניתין (בי"ק קיח ע"א) המלוה את חבירו בישוב לא יפרענו במדבר, ואם אמר על מנת כו': ואמר **ואית חובין דמענישין לעילא ותבעין כו'** – ר"ל חובין דמעקלין וממשכנין אותו, וז"ש ובגינייהו ממשכנין כו': אבל בחובין דמענישין כו' – ר"ל, כמ"ש (&)⁵⁷ שחוב שיכול לגבות ממנו במקומו אין ממשכנין אותו במקום שימצא: **מות יומת** – ר"ל, ב' מיתות בעה"ז ולמעלה, והוא חוב שגובין אותו בכל מקום: ולית

⁵⁴ עי' לעיל ז ע"א: שכנתא תתאה אדני, מתתא לעילא מן אני עד אין, עשרה מעילא לתתא. היינו שמידת המלכות מכונה "אני".

⁵⁵ עי' מלואים אות (ה).

⁵⁶ לשון הפסוק ביד.

⁵⁷ עיין טוש"ע חו"מ סי' ע"ד ס"א ונו"כ שם.

תיקון חלק ה

פקודא כו' - כמ"ש (סוטה כא ע"א)⁵⁸ מצוה אגוני מגני כו', ור"ל שיש שהמזבח קולטו, וכמ"ש בפ' משפטים (א) ע"ש, כמ"ש ברוצח, מעם מזבחי תקחנו למות (שמות כא יד), שמע מינה בדבריים אחרים מזבח קולטו, וודאי לא יטעה יואב בזיל קרי בי רב (א). וז"ש ואית חובין דמטרוניתא ל"ל כו' - והן ערי מקלט, דאינן מצילין אלא לשוגג דווקא:

<p>אבל פקודין אית דאינון פחות מאלין פקודין דאינון על מנת לקבל פרס אף על גב דייטון לאנגא עלה נטלין לון מקטרגין תחות רשותיהו (נ"א נפקין לה מקטרגין מרשותיהו) ואית חובין אחרנין דאתקריאו חלוקי דיינין על (קסז ע"ב⁵⁹) חובין דחולקין בהון מנהון מטה כלפי חסד ודיינין לה לנשמתא בממון דאיהו דיני ממונות ואית אחרנין דחולקין עליהו ואינון נוטין כלפי חובה למידן לה בדיני נפשות אם זכוון מתגברין על חובין דנין לה בדיני ממונות וגבין מזכוון דאינון גמילות חסדים דיליה ואם חובין מתגברין דיינין לה בדיני נפשות מסטרא דגבורה וגבין בה נפש ורוח:</p>	<p>אבל יש מצוות שהן פחות מאלו. מצוות שהן על מנת לקבל פרס, אף על גב שיבאו להגן עליה, המקטרגים נוטלים אותם תחת רשותם (נ"א מוציאים אותה המקטרגים מרשותם) ויש חטאים אחרים שנקראים חלוקי הדיינים על חטאים שחולקים בהם. מהם מטה כלפי חסד, ודנים את הנשמה בממון, שהוא דיני ממונות. ויש אחרים שחולקים עליהם, והם נוטים כלפי חובה, לדון אותה בדיני נפשות. אם הזכויות מתגברות על החובות, דנים אותה בדיני ממונות וגובים מהזכויות, שהם גמילות חסדים שלו. ואם החובות מתגברות, דנים אותה בדיני נפשות מצד הגבורה, וגובים בה נפש ורוח.</p>
--	--

דהן שפחות - דירושלים ובהמ"ק: {קסז ע"ב}

<p>ולעילא לית משוא פנים בין זכאה לחייבא וכן צריך להשוות לתתא גבי דינא זכאה עם חייבא מסטרא דאמת עמודא דאמצעייתא ולא יהא דיינא רשאי למעבד משוא פנים לחד מינייהו בדינא דבדינא דלעילא אתמר (&) לא ישא פנים ולא יקח שחד, ווי לדינא לתתא דאשתני מדינא דלעילא דאכתיש עובדא דבראשית ולא יימא דא מהימנא מדא דכמה דאיהו לתתא (&) שופטים ושופטים⁶⁰ תתן לך בכל שעריך לדינא גופין הכי אית לעילא שופטים ושופטים לדינא נשמתא:</p>	<p>ולמעלה אין משוא פנים בין צדיק לרשע, וכן צריך להשוות למטה גבי דין הצדיק עם הרשע, מצד של אמת, העמוד האמצעי, ולא יהיה דיין רשאי לעשות משוא פנים לאחד מהם בדין, שבדין שלמעלה נאמר "לא ישא פנים ולא יקח שוחד", אוי לדיין למטה שמשנתנה@ מהדיין שלמעלה, שמכחיש מעשה בראשית, ולא יאמר זה נאמן מזה, שכמו שהוא למטה, "שופטים ושופטים תתן לך בכל שעריך", לדון@ את גופים, כך יש למעלה שופטים ושופטים לדון את הנשמה.</p>
<p>ולא יוקיר לדא יתיר מדא אלא תרווייהו בהשוואה בדינא ואינון צריכין למשמע קדם דיינא ולא ימללון עד דשאל לון דיינא ויהיב לון רשו למללא ויהון קדמיה בדחילו בגין דשכינתא שריא עליהו ומאן דתבע קשוט כאלו מקיים על עלמא דיין אמת (ס"א דין אמת) וכל שכן מאן דדן דין אמת כאלו מקיים</p>	<p>ולא יכבד את זה יותר מזה, אלא שניהם בהשוואה בדין, והם צריכים להשמיע לפני הדיין, ולא ידברו עד ששואל אותם הדיין ונותן להם רשות לדבר. ויהיו לפניו ביראה משום ששכינה שורה עליהם. ומי שתובע אמת, כאלו מקיים על העולם, דיין אמת (דין אמת), וכל שכן מי שדן דין אמת, כאלו מקיים "אמת מארץ תצמח". אוי לו למי שמקיים שקר,</p>

⁵⁸ ז"ל: א"ר יוסף, מצוה, בעידנא דעסיק בה, מגנא ומצלא, בעידנא דלא עסיק בה, אגוני מגנא, אצולי לא מצלא. תורה, בין בעידנא דעסיק בה ובין בעידנא דלא עסיק בה, מגנא ומצלא.

⁵⁹ בדפ"ו איתא קסד ע"ב.

⁶⁰ עי' לעיל הערה .

תיקו"ז חלק ה

<p>אמת מארץ תצמח (&) ווי ליה למאן דאוקים שקרא ואפיל אמת דגרים (דניאל ה יב) ותשלך אמת ארצה ומאן גרים דא דיינא דלא דן דין אמת ובודאי דיינ דדן דין אמת כאלו הוא אפיק לשכינתא ולישראל מגלותא ואוקים לון מארעא:</p>	<p>ומפיל אמת, שגורם "ותשלך אמת ארצה". ומי גורם את זה, דיינ שלא דן דין אמת, ובודאי דיינ שדן דין אמת כאילו הוא מוציא את השכינה ואת ישראל מן הגלות, ומקיים אותם מן הארץ.</p>
--	---

ובודאי דיינ כו' אפיק לשכינתא כו' - כמ"ש, אמת מארץ תצמח כו' כנ"ל, וכמ"ש (&) כל דיינ שדן דין אמת גורם לשכינה שתשרה בישראל, ונאמר ציון במשפט תפדה כו':

<p>קס⁶¹ רבי שמעון על רגליו סליק ידוי לגבי עילא ושבח למארי עלמא ואמר רבון עלמא עביד בגין שכינתא דאיהי בגלותא ואם⁶² איהי באומאה הא אבא ואמא דאינון חכמה ובינה יכלין⁶³ למעבד התרה הה"ד (ישעיה יד &) ה' צבאות יעץ ומי יפר אם התלמיד אומי הרב יכיל למעבד התרה ואם נדר או נשבע בן דאיהו ו' דלא יפרוק לה אלא דתהי⁶⁴ בגלותא עד זמנא ידיעא ונדר או שבועה איהו ב"ה דאינון חכמה ובינה⁶⁵ ואיהו אתחרט הא תלת בני נשא יכלין למפטר⁶⁶ ליה ואינון תלת אבהן לעילא לקבלייהו⁶⁷:</p>	<p>קס רבי שמעון על רגליו והרים ידיו למעלה ושבח את אדון העולם ואמר, רבונו של עולם, עשה למען השכינה שהיא בגלות, ואם היא בשבועה, הרי אבא ואמא, שהם חכמה ובינה, יכולים לעשות התרה, זהו שנאמר "יהו"ה צבאו"ת יעץ ומי יפר". אם התלמיד נשבע, הרב יכול לעשות התרה. ואם נדר או נשבע הבן, שהוא ו', שלא יפדה אותה, אלא שתהיה בגלות עד זמן ידוע. ונדר או שבועה הם ב"ה, שהם חכמה ובינה, והוא התחרט, הרי שלשה בני אדם יכולים לפטור אותו, והם שלשת האבות למעלה כנגדם.</p>
--	---

*[עביד בגין שכינתא דאיהי בגלותא אם איהי באומאה הא בעלה יכיל למעבד התרה ואם איהו נדר או נשבע דתהא בגלותא עד זמנא ידיעא ואיהו וכו' אתחרט הא ג' ב"נ יכלין למפתח ליה ואינון תלת אבהן לעילא לקבלייהו ואם נדר או נשבע ו' דאיהו בן י"ה ואתחרט הא או"א דאינון חו"ב יכלין למעבד התרה הה"ד ה' צבאות יעץ ומי יפר ואם לא תתחרט אנא בעינא כו' - כל זה נכתב בצדו]: הא או"א דאינון חו"ב כו' - ר"ל, כמ"ש (&) החכם מתיר בנדר וכ"ש מאן דגמיר וסביר, שהוא נכון, וזהו חו"ב: ומי יפר - ומי ידוע⁶⁸: ומי יפר ואם הבת אומי הבעל יכיל למעבד התרה ואם נדר או נשבע בן כו' - ר"ל, דלבת מיפר בעלה, אבל לבן צריך שלשה, והוא ג' אבהן, כמו שמפרש והולך: זמנא ידיעא ונדר או נשבע איהו ב"ה דאינון חו"ב - ר"ל, דלכן או"א אינון יכולין להתיר, וצריך ג' אבהן,

⁶¹ איתא בגליון: א"ה - המאמר הזה נהגו בכ"מ לאומרו בכניסת קדושת יום הכיפורים קודם אמרית כל נדרי והוא נדפס במחזורים בשיבושים רבים, וגם בספרי התיקו"ז הוא מלא טעויות הרבה, כנראה מהגהות הגר"א בביאורו ז"ל ומהראוי לכ"א להגיהו על פי אמיתת גירסת הגר"א ז"ל למען ירצו אמרי פינו בסגולת העת הקדוש והנורא ההוא.

⁶² אס (נוסח רבינו).

⁶³ "אבא ואמא דאינון חכמה ובינה יכלין" נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו איתא "בעלה יכיל".

⁶⁴ "הה"ד (ישעיה יד) ה' צבאות יעץ ומי יפר אם התלמיד אומי הרב יכיל למעבד התרה ואם נדר או נשבע בן דאיהו ו' ללא יפרוק לה אלא דתהי" נמחק בנוסח רבינו, ובמקומו איתא "ואם איהו נדר או נשבע דתהא".

⁶⁵ ונדר או שבועה איהו ב"ה דאינון חכמה ובינה (נמחק בנוסח רבינו).

⁶⁶ למפתח (נוסח רבינו).

⁶⁷ ואם נדר או נשבע ו' דאיהו בן י"ה ואתחרט הא או"א דאינון חו"ב יכלין למעבד התרה הה"ד ה' צבאות יעץ ומי יפר (נוסח רבינו).

⁶⁸ עי' זהר ח"א א ע"א הוב"ד במלואים אות (ז).

תיקוני חלק ה

שהן הדיוטות לגבי או"א. וכמו כהן הדיוט לגבי כה"ג, כידוע בסוד חכמה וחסד⁶⁹. והבן הוא בן י"ה, סוד הדעת⁷⁰, דאזיל בין י"ה:

ואם לא תתחרט אנא בעינא מנך ומכל אינון דמתיבתא דלעילא ותתא דתעביד בגין רעיא מהימנא דלא זו משכינתא בכל אתר ואיהו עאל שלם בינך ובינה זמנין סגיאין ומסר גרמיה למיתה בגינה ובגין בנהא הה"ד (שמות לב &) ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת:	ואם לא תתחרט, אני מבקש ממך ומכל אותם שבישיבה שלמעלה ולמטה, שתעשה למען הרועה הנאמן, שלא אזז מהשכינה בכל מקום, והוא הכניס שלום בינך ובינה פעמים רבות, ומסר עצמו למיתה עבורה ועבור בניה, זה שנאמר "ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת".
---	--

וז"ש ואם לא תתחרט כו' בגין רעיא מהימנא כו'. דהוא דרגא דדעת⁷¹, ואמר ומכל מתיבתא דלעילא ותתא, שהוא סוד ו', ג' מתיבתא דלעילא⁷², סגולתא, וג' מתיבתא דלתתא, סגול⁷³:

ואם הוא נדר מסטרא דאבא ואמא ולא בעי אנא סליק לגבי ההוא דאתמר ביה (&) כי יפלא ממך דבר דאתמר ביה במופלא ממך אל תדרוש דיפטור נדר:	ואם נדר הוא מצד האבא והאמא, ולא רוצה@, אני עולה לאותו שנאמר בו "כי יפלא ממך דבר" שנאמר בו (&) במופלא ממך אל תדרוש, שיפטור את הנדר.
--	--

ואם הוא נדר מסט' דאו"א - ר"ל, דאו"א נשבעו, דודאי שלמטה להן אינם יכולים⁷⁴ להתיר, לכן מבקש מהכתר, כמו שמפרש והולך אנא סליק כו':

ואף על גב דשכינתא איהי בגלותא לגבי בעלה כנדה דאיהו יפריש בין דם לדם ואתפתח מקורא דילה לדכאה לה במיא דאורייתא מים חיים דלא פסקין ואפריש מינה דם נדה דאיהי לילי"ת דלא אתקריבת בהדה דאיהי חובא דנשמתא דסאיבת לה ולית לה רשו לסלקא נשמתא לגבי בעלה לההוא אתר דאתייהבת מתמן:	ואף על גב שהשכינה בגלות, אל@כלפי בעלה כנדה, שהוא מבחין@מפריד בין דם לדם, ונפתח מקורה לטהר אותה במי התורה, מים חיים שלא פוסקים. והפריד ממנה דם נדה, שהיא לילי"ת, שלא תקרב אליה, שהיא חטא הנשמה, שמ@טמאה אותה, ואין לה רשות להעלות הנשמה לבעלה, לאותו המקום שמשם נתנה.
---	--

ואמר ואע"ג כו' דאיהי יפרט כו', דמשם נטהר כל טומאה, ונשבת כל טומאה⁷⁵, ור"ל דזהו "כי יפלא ממך דבר", שהוא יפריש "בין דם לדם" כמו שמפרש והולך: ואתפתח כו' - וכמ"ש (יחזקאל לו כה) זורקתי עליכם כו' מכל טומאותיכם כו': ואמר דאיהו חובא דנשמתא כו' - ר"ל ז"ש בין דין לדין, כמ"ש (&) שמפריש בין דין לדין, בין דיני ממונות לדיני נפשות וכמו שמפרש והולך. ועוד מפרש בין דם לדם, כיון דנשמתא מקבל עונשא היא נטהרת:

ונדונית "בין דין לדין", בין דיני נפשות לדיני ממונות, שיש מי שפורע בממונו, ויש מי שפורע בנפשו. "ובין	ואתדנת בין דין לדין (&) בין דיני נפשות לדיני ממונות דאית מאן דאתפרע בממוניה
---	---

⁶⁹ עי' לעיל ד ע"א: חכמה נחית בברכה דכהנא בימינא. א.

⁷⁰ עי' לעיל הערה .

⁷¹ עי' לעיל כט ע"ב שמשא הוא הפנימיות של יעקב.

⁷² עי' ז"ח לו ע"ב: בגין דתרין מתיבתין אית לעילא מתיבתא דההוא נער מטטרין ומתיבתא עילאה דקב"ה ובכל אתר דתנינן מתיבתא עילאה דא הוא דקב"ה מתיבתא דרקיע דא מטטרין. ועי' דברי רבינו בתיקון נג ע"ב: תנאין ואמוראין - הן תרין מתיבתין.

⁷³ עי' לעיל קכא ע"א.

⁷⁴ פתחתי ר"ת היה כתוב א"י.

⁷⁵ עי' לעיל י ע"א: מסטרא דספירן והוי"ת דלהון אתמר לא יגורך רע (תהלים ה ה) והזר הקרב יומת (במדבר א נא).

⁷⁶ ז"ל: זורקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טומאותיכם ומכל גלולכם אטהר אתכם. עי' דברי רבינו לעיל לז סע"ב.

תיקון חלק ה

<p>ואית מאן דאתפרע בנפשיה ובין נגע לנגע כמה דאוקמוהו איכה ישבה בדד (איכה א א) דאיהי חשיבא שכינתא בגלותא כמצורע דאתמר ביה (&) בדד ישב מחוץ למחנה [קמב ע"א] מחוץ ודאי דא גלותא דאיהי לבר מארעא דישראל דאיהי מותבא דאת ה':</p>	<p>נגע לנגע, כמו שבארוהו (&) "איכה ישבה בדד", שחשובה השכינה בגלות כמו מצורע, שנאמר בו "בדר ישב מחוץ למחנה", מחוץ ודאי זו הגלות, שהיא מחוץ לארץ ישראל, שהיא המושב של האות ה'.</p>
<p>ואי מקורא לא יכיל למפתח עד דיפתח ליה ההוא דסגיר ליה אנא מפייסנא ליה בגין יו"ד ה"א וא"ו ה"א דאיהו יחודא דיהודיה תמן ובגין לבושין דאתלבש מיד אתפתחת מקורא ואתדכיאת שכינתא ורזא דמלה (ירמיה יד ח) מקוה ישראל ה' מושיעו בעת צרה מושיעו ודאי ההוא דמקורא דמקוה בידיה:</p>	<p>ואם המקור לא יכול להפתח, עד שיפתח אותו שסגר אותו, אני מפייס אותו עבור יו"ד ה"א וא"ו ה"א, שהוא היחוד, שיחודו שם. ומשום הלבושים שהתלבש מיד נפתח מקורה ונטהרת השכינה. וסוד הדבר "מקוה ישראל יהו"ה מושיעו בעת צרה", מושיעו ודאי, אותו שהמקור של המקוה בידו.</p>

ואי מקורא כו' - ר"ל, שכל כך⁷⁷ הגיע עד שאף הכתר לא יכיל, עד דא"ס⁷⁸ עצמו ית' שמו צריך לפתוח: אנא מפייסנא ליה בגין כו' - דהוא שקיו דאילנא, דעל ידי שם זה מתייחד א"ס בספירות כמש"ל (יג ע"א יט ע"א), וז"ש בגין לבושין דאתלבש כו' - שהן מדותיו, ועי' בפרשת ויקרא (ו ע"ב)⁷⁹: ואמר ההוא דמקורא כו' - והוא א"ס ית' שמו:

⁷⁷ ר"ת היה כתוב שכ"כ.

⁷⁸ עי' לעיל עו ע"ב: אין סוף אתקרי מלגאו כתר עלאה מלבר. עי' מלואים אות .

⁷⁹ עי' מלואים אות (ח).

תיקון חלק ה

(א) עי' זהר ח"ג קעה ע"א: וכד אסתכלנא בתכלת וחמינא רצועה לאלקאה אתר דחילו למדחל אמינא אוי לי דבני נשא לא ידעי לאשגחא ולאסתכלא על מה מתענשין לשקרא בהאי בוגדים בגדו (ישעיה כד טז) דהא קורין ק"ש בלא ציצית וסהדין סהדותא דשקרא ואלין אינון בוגדים דבגדו משקרי דגרמייהו:

ובגד בוגדים בגדו לבושא דלהון בלא ציצית אקרי בגד בוגדים לבושא דאינון בוגדים דבגדו דמשקרי [וסהדין] סהדותא דשקרא בכל יומא ווי לון ווי לנפשוהון דסלקי בההוא כרסייא דתכלא למידן ועלייהו כתיב (תהלים קא ז) דובר שקרים לא יכון לנגד עיני ההוא בגד דלהון אשתמודע לגבי כל מאריהון דדינין:

ווי לון דלית לון חולקא בעלמא דאתי זכאין אינון צדיקייא דמלבושיהון ותקוניהון אשתמודען לעילא לאוטבא לון בהאי עלמא ובעלמא דאתי ע"כ⁸⁰:
תרגום: §

(ב) עי' זהר ח"ב קנה ע"א: רבי אלעזר פתח ואמר (קהלת ט ח) בכל עת יהיו בגדיך לבנים⁸¹ ושמן על ראשך אל יחסר האי קרא אוקמוה ואתמר אבל תא חזי קודשא בריך הוא ברא ליה לבר נש ברזא דחכמתא ועבד ליה באומנות(א) סגי ונפח בא(נ)פוי נשמחא דחיי למנדע ולאסתכלא ברזין דחכמתא למנדע ביקרא דמאריה כמה דאת אמר (ישעיה מג ז) כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו:

ולכבודי בראתיו דייקא⁸² ורזא דא⁸³ ולכבודי בראתיו אוליפנא דהא כבוד דלתתא רזא דכורסייא קדישא לא אתתקן לעילא⁸⁴ אלא מגו תקונא דבני עלמא כד אינון בני נשא זכאין וחסדין וידעי לתקנא תקוני הדא הוא דכתיב (ישעיה מג ז) ולכבודי בראתיו בגין דההוא⁸⁵ כבודי לתקנא ליה בעמודין תקיפין⁸⁶ ולקשטא ליה⁸⁷ בתקונא וקשוטא דלתתא בגין דהאי כבודי יסתלק (ביקרא) [בזכר] דצדיקיא די בארעא:

בגין כך בראתיו [בגין ההוא כבוד] כגוונא דכבוד עלאה⁸⁸ דתקונין אלין ביה⁸⁹ בריאה לסטר שמאלא ויצירה בימינא⁹⁰ כמה דאת אמר (ישעיה מה ז) יוצר אור ובורא חשך עשיה באמצעיתא כמה דאת אמר אני יהו"ה עושה כל וכתוב (ישעיה מה ז) עושה שלום ובורא רע וכתוב (איוב כה ב) עושה

⁸⁰ שמות מג א והיה לאות וכו' (דרך אמת).

⁸¹ נראה דר"ל שתיקון אבי"ע הוא בסוד חנר"ן כידוע, ולנגד נר"ן יש שלשה לבושים פנימי תיכון חיצון שהם נשמה לבי"ע, ושל אצילות הוא דוקא חיה כמ"ש על איהו וחיוהי חד בהון. נמצא שג' עולמות ב"ע תוכיותם הוא לבושי דנר"ן של אצילות, וזהו (ישעיה מג, ז) ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו, שהלבושים נקראים כבוד, כי הא דרבי יוחנן דקרי למאניה מכבודתיה. וכנגדן באדם אמר בכל עת יהיו בגדיך לבנים. אבל כנגד החיה התחיל ואמר (ישעיה שם) כל הנקרא בשמי, שהוא האצילות שם י' דאיהו אבא, וגם שם יר"ד ה"י שבו י' פעמים יר"ד ה"י הוא שמ"י, ונגדו באדם (קהלת שם) ושמן על ראשך וגו', שהרי שמן הוא סוד מוחי אבא כמ"ש הרב זלה"ה בפסוק (משלי כז, ט) שמן וקטורת ישמח לב, והכוונה שייחד העולמות דבי"ע ויעלם למעלה לאצילות, שאז יהיו בסוד בגדים דוקא, כי למטה בב"ע אינם לבושים רק תוכיות, וז"ש יהיו בגדיך לבנים, שתייחד אותם למעלה באצילות שבו שם ע"ב שעם י' אותיותיו לב"ן, בסוד אבא המלביש חס"ד דאריך ואיהו מקנן באצילות, אבל הזהיר מאד שלא יחסר השמן מעל הראש שכן חיה הוא סוד מקיף, ואם זה יחסר ח"ו תבוא הצרעת כנודע מסודה. ועוד דוקא עולם האצילות יש לו בעצם שם הוי"ה שכן כולל בו כל ג' עולמות תחתונים, וז"ש הנקרא בשמי, שהוא סוד שמו הגדול, וכן י"ה פעמים הוי"ה עולה שמ"ן (רמ"ז).

⁸² פי' שידע סודות התורה (מ"מ).

⁸³ הוא פי' אחר (מ"מ).

⁸⁴ נח נח ע"ב (הערת הזהר).

⁸⁵ דהאי (דפ"ו).

⁸⁶ פי' ר"ק דזעיר (מ"מ).

⁸⁷ היינו מ"ן (מ"מ).

⁸⁸ פי' זעיר וטעם שנק' זעיר כבוד לפי שמקבל מן ל"ב נתיבות דאבא שהם גימ' כב"ד (מ"מ).

⁸⁹ צ"ע ועי' רח ע"א קצב ע"ב (הערת הזהר).

⁹⁰ יש לשים לב כי עד כמה שידי משגת העמודים היחידים בזוה"ק בהם נזכרים העולמות בריאה יצירה ועשיה הינם כאן, לקמן קצב ע"ב וזו"ח לד ע"ב.

תיקו"ז חלק ה

שלום במרומיו ועל דא בראתיו יצרתיו אף עשיתיו כתקונא עלאה ועל דא הואיל ואדם איהו בארעא ואית ליה לתקנא ההוא כבודי [עבדית ביה] (עביד ביה) תקונין דכבוד עלאה דאית ביה אוף הכי בריאה ועל דא בראתיו⁹¹:

בההוא כבוד עלאה אית ביה יצירה ועל דא יצרתיו תקונא דא יהבית ביה באדם למהוי איהו בארעא כגוונא דההוא כבוד עלאה [בההוא] (באיהו) כבוד עלאה אית ביה עשייה ועל דא אוף הכי כבר נש כתיב (ישעיה מג ז) עשיתיו למהוי איהו כגוונא דההוא כבוד עלאה דמתקן ובריך לכבוד תתאה מנלן דההוא כבוד עלאה אית ביה תלת אלין דכתיב ביה יוצר אור ובורא חשך עושה שלום יוצר אור הא יצירה⁹² ובורא חשך הא בריאה עושה שלום הא עשיה ודא איהו כבוד עלאה דקא מתקן ובריך וספיק בכל צרכיו לכבוד תתאה:

וכגוונא דא ברא אדם בארעא דאיהו כגוונא דההוא כבוד עלאה לתקנא להאי כבוד ולא[ת]כללא מכל סטרין כבוד עלאה (ד)אית ביה תלת אלין אדם לתתא אית ביה תלת אלין⁹³ ולא תכללא ההוא כבוד ותתאה מעילא ומתתא למהוי שלים בכל סטרין זכאה איהו בר נש דזכי בעובדוי למהוי כגוונא דא ועל דא כתיב (קהלת ט יח) בכל עת יהיו בגדיך לבנים ושמן על ראשך אל יחסר: תרגום: §

(ג) ע"י זהר ח"ב קפ ע"א: ואינון צרופא דשמא קדישא ברזא⁹⁴ דשבעין ותריין אתוון מחקקן דנפקי מרזא דתלת גוונין⁹⁵ ימינא ושמאלא ואמצעיתא וכלא מרזא דתלת נקודין שיעורא דאת יו"ד דאיהו

לארבע סטרין ואינון תמניא נקודין ואינון תשע נקודין ואינון תריסר נקודין⁹⁶ עלאין תלת תלת לכל סטר [וסטר] ומהכא נחתין לתתא בתריסר לשית סטרין⁹⁷ וכד אתחקקן תריסר אלין בשית סטרין אינון שבעין ותריין שמהן רזא דשמא קדישא דשבעין ותריין דאינון שמא דא קדישא:

⁹¹ פירוש שכתב הרב שעיבור א' דזעיר נקר' עשייה והיניקה בח' יצירה. והגדלות דמוחין דאימא נק' בריאה וגדלות דאבא הק' אצילות נמצא שבזעיר יש בו כללות אב"ע עכ"ל ובה מובן לשון זה. וטעם שלא הזכיר הזוהר בחינת אצילות לפי שמוחין דאבא נעלמין בגו אימא. דכתיב יוצר אור ובורא חשך טעם שהיצירה אמר בה אור ובריאה חושך כתב הרב בליקוטים וז"ל סוד יוצר אור ובורא חשך כי הבריאה להיותה סתומה נקר' חושך והיא גרועה מן היצירה המגולה הנק' אור עכ"ל. א"נ לפי שהבריאה בחינת נוקב' והיצירה בחינת דכורא לכך אמר בבריאה חשך וביצירה אור. ומ"ש לעיל בריאה שמאלא יצירה ימינא הוא מטעם זה (מ"מ).

⁹² והנה ג' קליפין דאגוז הן נגד ב"ע, תהו קו ירוק בעשי' מקרא. והשניה בהו, סלע כנ"ל ביצירה משנה. וחשך חללא על פני תהום, הוא בבניה, בורא חשך (ישעיה מה ז), כתיב בורא וכמ"ש (זהר ח"ב קכה ע"א) ע"ש יוצר אור ביצירה, דשם חוורא דאגוזא, ובורא חשך בבריאה, ישת חושך סתרו (תהלים יח יב), והוא חושך שאינו יכול להשיגה שאבן דיצירה מסכך בעדה, ושם הוא תהום כמ"ש (זהר ח"ג ל ע"א) במדבחה אית כבש חד בדרגין ידיעאן, ודרגא תתאה מטי ונחית לתהומא עליאה מגו שית חד כו' ובההוא אתר אית חיילין דאמרי קדוש כו'. והוא בבריאה ששם השרפים כידוע, וכמ"ש בתז"ח (עג ע"א ב ע"ג) (בהגר"א על תיקו"ז מד ע"א).

⁹³ יובן במ"ש בליקוטים שהצדיקים בעו"הז יש בהם ג"כ עיבור ויניקה ומוחין דוגמת זעיר כי הולכים וגדלים ויש להם נפש מעיבור שהוא עשייה. ורוח מיצירה שהוא יניקה ונשמה מבריאה שהיא גדלות נמצא שהמ' מקבלת מכבוד דלעילא שהוא זעיר מ"ד ומקבלת מאדם התחתון מ"ן (מ"מ).

⁹⁴ שהן תמניא נהורין פעמים ט' אתוון, ח' פעמים ט' הוא ע"ב. בצירופא דאתוון דשמא קדישא הוא ט' אותיות בצירוף ב' שמות אדנ"י אלה"ם כמ"ש בפרשת פקודי רס ע"ב ושמא דא כליל כל שמהן אאלדהני"ם כו' מצטרפים אתוון כו' וז"ש למטה ואתוון תשעה כו' (יהל אור).

⁹⁵ ר"ל מחג"ת ג"פ [נדצ"ל ג' חלקי - המסדר] ע"ב, והכל מרזא דאת' י' שהוא תלת נקודין שלכן כל צירופו בתלת אתוון כל שם ושם כמ"ש למטה וע"ד אתוון בצירופיהו תלת תלת כו' כמה דאתמר (יהל אור).

⁹⁶ היינו כזה יוד ואו דלת הרי י"ב פשוט ומילוי עמהם. א"נ הי' גופא עמהם כזה י' יו"ד יו"ד ר"ו דלת ואלו הי"ב נחלקים לר"ק ר"פ י"ב הרי ע"ב וז"ש וכד אתחקקן תריסר אילין בו' סטרין אינון ע"ב שמהן (זהר הרקיע).

שהן תלת לכל סטר שאינון מתחברים התלת עם התלת והם ד' פעמים תלת (יהל אור).
⁹⁷ לכל הו"ק י"ב שכל א' וא' י"ב בוסמין עלאין וכמ"ש לקמן ע"ב רזא תליתאה את' ו' כו' דהאי את קיימא על י"ב רתיכין (יהל אור).

Commented [02]
א

תיקו"ז חלק ה

תרגום: §

(ד) עי' זהר ח"ב יז ע"א: אמר רבי יוחנן מפני מה עמא דרב רבין נטירין⁹⁸ ועמא דקודשא בריך הוא לא נטירין⁹⁹ אמר רבי יצחק לא דמי מסכנא לעתירא מסכנא בעי לנטרא דיליה¹⁰⁰ עתירא לא נטיר [דיליה] וכל שכן דישאל אינון ממלכא דרחים קשוט¹⁰¹ ודינא¹⁰² ודינא קדמאה עביד בגוברין דביתיה דבעי דאינון להוון נטירין מחטאה יתיר מכלהו הדא הוא דכתיב (עמוס ג ב) רק אתכם ידעתו מכל משפחות האדמה וגו':

תרגום: §

(ה) עי' זהר ח"ג קכב ע"ב: ה' דבהבראם¹⁰³ (בראשית ב ד) ועלה אתמר (דברים ח ג) כי על כל מוצא פי יי' יחיה האדם והיא על רישיה דב"נ¹⁰⁴ עלה אתמר (במדבר יב ח) ותמונת יי' יביט (תהלים ט ז) אך בצלם יתהלך איש ובגין דאיהי על רישיה דב"נ אסיר ליה לב"נ למיזל ד' אמות¹⁰⁵ בגלויא¹⁰⁶ דרישא דאם היא אסתלקת מעל רישיה דב"נ מיד אסתלקו חיים¹⁰⁷ מניה:

תרגום: §

(ו) עי' זהר ח"ב ק ע"ב: סבא סבא מה עבדת טב הוה לך שתיקא סבא סבא הא אמינא דעאלת בימא רבא בלא חבלין ובלא דגלא מה תעביד¹⁰⁸ אי תימא דתסתלק לעילא לא תיכול אי תימא

⁹⁸ הם בשמירה מן הפגעים, ואם בא עליהם מלחמה השר לוחם מלחמותם (אור יקר).

⁹⁹ שהם בגלות ובצרות רבות ורעות כאלו לא נטירין (אור יקר).

¹⁰⁰ שאין לו יכולת להרבות כהקב"ה ארבה אותם כצאן אדם, וכן הרף ממני ואעשה אותך אמנם השר אין לו אלא על דרך הטבע, ואם יאבדו כל טבע לא ימלא חרבנותו בכמה שנים (אור יקר). פי' לפי שאין בני אדם יראים ממנו אבל העשירי הכל יראים ממנו ולכך לא נטיר ובנמשל ג"כ כל הנוגע בישראל מפחד ממנו יתברך שעתיד לנקום נקמתם (מ"מ).

¹⁰¹ הקב"ה חותמו אמת, לכך צריכים אומתו שיהיו באמת ואם לאו לוקים, אמנם השרים הם מהטומאה והשקר, לכך אם אומתו יתדבקו בשקר והטומאה אינו, ולא שיהיו כך כל מציאתם בשלוה, אלא מאריכים עד שתתמלא סאתם, וישראל פוקד עליהם מיד (אור יקר).

¹⁰² עי' זהר ח"ג צט ע"ב, שעל אף שכתוב אני ה' אוהב משפט, עכ"ז, אהבת בניו מנצח לרחם בדין ב"ה. ועי' בהגר"א בתיקו"ז קמה ע"א: סט' דיעקב זרע אמת שמכריע בין הקצוות והוא אורך ורוחב וזהו אמת שמסכים הגבו' עם חסד האורך עם הרוחב וכן בענין הת"ת שמסכים החסד עם הגבורה שחסד שכולו חסד אף לרשעים וזהו אינו אמת וכן בגבורה מדקדק מאד אבל כאן אמת שה' אוהב משפט ובעל הרחמים ושם מצדיק.

¹⁰³ עי' זהר ח"א כה ע"א שזהו מלכות.

¹⁰⁴ עי' זו"ח לך לך כו ע"א: הקב"ה נוטל אות א' משמו, ונותנה בראשה. כי הא דתנן, עתיד הקב"ה להיות עטרה בראש כל צדיק וצדיק לעולם הבא. ואיזהו, זה אות ה"א, כאשר ברא שמים וארץ, דכתיב בהבראם, בה"א בראם. ועי' תיקו"ז יב ע"ב שהעטרה בראש כל צדיק הוא השכינה.

¹⁰⁵ דרגא דידה ד"ס נה"ם ולכן נק' ד' וכשהיא שוה לת"ת נקראת ה' (יהל אור). עי' שער מאמרי רז"ל על הגמ' (כתובות קיא ע"א) כל המהלך ד' אמות בארץ ישראל כו'. כי היא ד' אמות, אות רביעית של השם, כוללת ד' אותיות כמ"ש בתיקונים סוף תיקון מז, והיא רה"י גבוה י' ורחב ד', גבוה י' מסט' דבעלה שמא מפרש ב"ד אתוון, ורחב ד' מסט' דילה ד' אותיות כמ"ש (יהל אור).

והנה מש"כ הגר"א "סוף תיקון מז" לא מצאתיו שם, אמנם עי' תיקו"ז קיד ע"א: ודא אדנ"י דאיהו רשות היחיד דאיהו יהו"ה יחידו דעלמא ודא איהו אדם, ועי"ש בבהגר"א, ז"ל, שהיא רשות בעלה הו"ה והוא גבוה י"ד ורחב ד' כמ"ש בכ"מ. יחידו דעלמא - דהויה לא נשתנה (מלאכי ג ו) אני ה' לא שניתי בכל העולם כולו הוא יחידי, עכ"ל.

¹⁰⁶ בגלוי (דפ"ו).

¹⁰⁷ בינה בגי' חיים (עם הכולל) (פע"ח שער התפילין פרק יא).

¹⁰⁸ העובר בו יטבע אם לא יכול לשוט או ע"י אניה, ויכול להוליך האניה במשוטין, והוא בחכמה זו יש מקומות עמוקים ומסוכנים שאין אניה יכול לעבור שם, או שאין בעל האניה יכול בכחו להעבירו שם (בהגר"א בתיקו"ז מג ע"ב). נק' כלל המלכים כוורא שהם מקומם במים והוא שבנייתם מעט' דגבורות וכמ"ש והארץ הייתה תהו ובהו וחשך על פני תהום, ולכן הסיגים שיצאו מהם הם תהומא רבא וימא רבא וכמ"ש בתיקונים שהבאתי במאמר הקודם וימן ה' דג גדול וכו' שדג ודגה הם דו"נ סמאל ולילית,

תיקו"ז חלק ה

דתיחות לתתא הא עמקא דתהומא רבא מה תעביד אי סבא אי סבא לא אית לך לאהדרא לאחורא בעדנין אלין לא הוית ולא אתרגילת לאתחלשא בתוקפך דהא ידעת דבר נש אחרא בכל דרא דא לא עאל אבארבא¹⁰⁹ בעמיקא (באדרא בעמקא) דא דאנת תמן :
בריה דיוחאי ידע לאסתמרא¹¹⁰ ארחוי ואי עאל בימא עמיקא אשגח בקדמיתא היך איעברו (יעביד) בזמנא חדא אוישוטטו (וישוט טב) בימא עד לא ייעול ואנת סבא לא אשגחת בקדמיתא השתא סבא הואיל ואנת תמן לא אתחלש בתוקפך לא תשובך כל ארחך למשטטא לימינא ולשמאלא¹¹¹ לארכא ולפתייא¹¹² לעמקא ולרומא¹¹³ לא תדחל סבא סבא ואתתקף (אתקף) בתקפך כמה גבריין תקיפיין תברת בתקפיהון וכמה קרביין נצחת :
תרגום : §

(ז) עי' זהר ח"א א ע"ב : בראשית רבי אלעזר פתח (ישעיה מ כו) שאו מרום¹¹⁴ עיניכם וראו מי ברא אלה שאו מרום עיניכם לאן אתר לאתר דכל עיינין תליאן ליה ומאן איהו פתח עינים¹¹⁵ ותמן תנדעון דהאי סתים¹¹⁶ עתיקא דקיימא לשאלה¹¹⁷ ברא אלה ומאן איהו מ"י¹¹⁸ ההוא דאקרי מקצה השמים לעילא¹¹⁹ דכלא קיימא ברשותיה ועל דקיימא לשאלה ואיהו בארץ סתים¹²⁰ ולא אתגליא אקרי מ"י¹²¹ דהא לעילא לית תמן שאלה¹²² והאי קצה השמים אקרי מ"י :
תרגום : §

(ח) עי' זהר ח"ג ז ע"ב : (וכתיב) כשמן הטוב על הראש (שם ב) מאן שמן הטוב דא משח רבות קודשא דנגיד ונפיק מעתיקא קדישא¹²³ דאשתכח¹²⁴ בההוא נהר עלאה דינקא לבנין לאדלקא בוצינין וההוא משח נגיד ברישא דמלכא ומרישיה ליקירו דדיקנא קדישא ומתמן נגיד לכל אינון

ובעת השבירה נפלו הכלים לתה"ר והם הדגים ששם (אפיקי ים - בבא דף בתרא עג ע"ב). עי' אור תורה אות קמו.

¹⁰⁹ פי' בשכינה (רח"ו במ"מ).

¹¹⁰ דע כי נשמות הצדיקים יש מהם שהם מבחינת אור המקיף, ויש שהם מן האור הפנימי. וכל אותם שהם מצד האור המקיף, יש בהם כח לדבר בנסתרות וסודות התורה דרך כסוי והעלם גדול, כדי שלא יובנו אלא למי שראוי להבינם. והנה רשב"י ע"ה היתה נשמתו מצד האור המקיף, ולכן היתה בה כח להלביש הדברים ולדורשן באופן, שאף אם ידרשם רבים לא יבינום אלא מי שראוי להבינם. ולכן ניתן לו רשות לכתוב ספר הזוהר, ולא ניתן רשות לרבותיו או לראשונים אשר קדמו לו לכתוב ספר בחכמה הזאת, עם היות שודאי היו יודעים בחכמה הזאת יותר ממנו, אבל הטעם הוא, שלא היה בהם כח להלביש הדברים כמוהו, וזמ"ש בריה דיוחאי ידע כו' ובזה תבין גודל העלם ספר הזוהר אשר כתב רשב"י, שאין כל מוחא ומוחא יכול להבין דבריו (שער מאמרי רשב"י).

¹¹¹ פי' הם דרום וצפון שהם חסד וגבורה (מ"מ).

¹¹² פי' למזרח ולמערב והם ת"ת ויסוד כנודע (מ"מ).

¹¹³ היינו נו"ה שנק' מעלה ומטה, ור"ל שהיה מושטט בכל הו"ק (מ"מ). הן ו"ק שיש בכל מלה בתורה וברז"א דמהימנות"א כמ"ש באריכות בפירוש מאמר קו המדה (זו"ח נז ע"א) (הגרמ"מ).

¹¹⁴ נקרא הנוקבא כי הת"ת שוכן מרום שהוא שוכן ב"ה ומרום גי' רפ"ו סוד פשוט וריבוע דאלהים שבנוקבא (רח"ו).

¹¹⁵ מלכות (רח"ו).

¹¹⁶ בינה בעצמותה נקראת עתיקא סתימאה וקיימא לשאלה ע"י הו"ק שבראה, ומתגלים במלכות דאקרי מקצה, ששם מתחילים הקצוות (רח"ו).

¹¹⁷ עי' בבהגר"א על ס"י סוף ח ע"א, וכן עי' בבהגר"א על תיקו"ז כ ע"ג. עי' פת"ש אח"ף טו, לש"ו כללים ח"ב נב ע"ב, הקדו"ש לח ע"א, ודע"ה ח"א פג ע"ג.

¹¹⁸ שמות קמ ע"א (דפ"ק). עי' ח"ג רד ע"א (לש"ו). בחינת מ"י כולל את כל הג"ר (דע"ה ח"ב סו ע"ג).

¹¹⁹ תרומה קח ע"א (דפ"א).

¹²⁰ שהוא מלובש בת"ת (שער מאמרי רשב"י ו ע"א).

¹²¹ כך נקר' ו"ק דבינה (רח"ו).

¹²² עי' ע"ח שער א' ענף ה'. ועי' ביאורים ח"א כ ע"ב.

¹²³ פי' הענין שמן הם המוחין דאבא וירדו מעל"ק דרך המזלא ומשם נכנס באבא (זהר הרקיע).

¹²⁴ בהאי נהר האיר ולא מצדה רק מצד אבא ואי משתכח הוי להניק הבנים כי היניקה היא להגדיל הכלים לעשותם בחי' י' וז"ש לאדלקא בוצינין ואמר עוד ענין אחר כי משערות דיקנא גופא דא"א נזולים הטיפות בתוך רישא דז"א (זהר הרקיע).

תיקו"ז חלק ה

לבושי יקר דמלכא אתלבש בהו¹²⁵ הדא הוא דכתיב (שם) שיורד על פי מדותיו על פי מדותיו ממש
ואלין אינון כתרי מלכא דשמיה קדישא אשתכח בהו:
תרגום: §

---

¹²⁵ פי' כי מלכא נק' פנימ' האור דז"א וז"ש ומתמן נגיד וכו' אמר על שערות דדיק' שהוא לבוש לאור
שבתוכם או יאמר ומן המוח' יורד דרך פנימ' לכל אינון לבושי יקר שהם ז' כלים דז"א וז"ש ואלין אינון
כתרי דמלכא שהם כלי האצ' (זהר הרקיע).